

Ефикасна растителна защита на овощните видове през май

Автор(и): Растителна защита ; доц. д-р Недялка Палагачева, Аграрен университет в Пловдив; гл.ас. д-р Павлин Василев, Аграрен университет в Пловдив

Дата: 02.05.2023 *Брой:* 5/2023

В началото на май развитието на земеделските култури ще протича при поднормени температури и при наличие на добри почвени влагозапаси, следствие от падналите наднормени валежи през април.

Честите валежи през май ще създават условия за увеличение на инфекциозния фон от редица гъбни болести: по пшеницата ръжди (кафява, жълта) и фузариоза по класа; мани по зеленчуковите култури и лозата; ранно кафяво гниене и сачмянка по костилковите, струпасване по семковите овощни видове и др. През месеца по-подходящи условия за провеждане на растителнозащитни пръскания ще има през втората половина на първото десетдневие, в средата и в края на второто и през последните дни от месеца.

През май се прогнозира повишена вероятност за градушки. При частични повреди от градушка е препоръчително засегнатите култури при първа възможност да се третират с медсъдържащи фунгициди за по-бързо калциране на раните и намаляване риска от вторични зарази.

Струпяване по ябълката

При ябълката обикновено се провеждат 2 пръскания срещу струпяване и брашнеста мана. Препоръчват се Белис - 80 г/дка, Сулгран - 750 г/дка и Кумулус - 600-900 г/дка срещу брашнеста мана, и Хорус 50 ВГ - 0,03 %, Дифкор 250 ЕК - 15 мл/дка, Копратион Дуо - 300 г/дка, Скаб - 300 мл/дка и Каптан 80 ВГ - 150-180 г/дка срещу струпяване. **За едновременна борба срещу двете болести са подходящи:** Флинт макс 75ВГ – 0,02%, Скор 250 ЕС – 0,02%, Луна експирианс – 20-75мл/дка, Тиовит джет 80ВГ - 600 г/дка, Ревiona - 200 мл/дка.

Сортовете, устойчиви на струпяване – Прима, КООП-10, Фролина, Либърти, Джонафрий, Джонатан, Пионер, Макфрий, Пилот, Топаз, Новамак, Сава, Рубинола др., се пръскат само срещу брашнеста мана.

При високи температури да не се използва сяра-съдържащ фунгицид, който може да причини пригори при някои сортове.

През този период трябва да се направи зелена резитба за отстраняване на заразените от брашнеста мана леторасли.

При крушата пръсканията са насочени срещу струпяването, листните петна/бели и кафяви. Използва се един от фунгицидите: Дифкор 250ЕК-15мл/дка, Луна експирианс – 20-75мл/дка, Каптан 80ВГ – 150-180 г/дка, Тиовит джет 80ВГ- 600г/дка.

Дюлите се пръскат срещу кафявото гниене. Ефикасни фунгициди са: Хорус 50ВП – 0,03%, Луна експирианс – 20-75 мл/дка, Дифкор 250ЕК – 20мл/дка, Топсин.

Огнен пригор по семкови овощни видове

През май в повечето овощарски райони (при благоприятни условия) масово се появяват симптомите на огнения пригор по семковите овощни видове. Той е сериозен проблем при круша, дюля и ябълка. За ограничаване на щетите се провежда резитба за отстраняване на заразените клони и летораслите (реже се 30-40 см под мястото на заразата), след което раните се замазват с блажна боя, към която се добавят мед-съдържащи препарати. Инструментите за резитба се дезинфекцират след всеки отрез със спирт за горене или в белина, разредена с вода в съотношение 1:10. Освен резитба за предпазване на дърветата от заразяване се пръска с Бордо Микс - 375-500 г/дка или Серенада - 400-800 мл/дка.

При благоприятни условия за развитие на болестта – чувствителни сортове, хладно и влажно време, както и наличието на зараза от миналата година, профилактичните пръсканията се провеждат в интервал от 5-7 дни.

Цилиндроспориоза (бяла ръжда)

Черешата и вишњята се пръскат двукратно срещу цилиндропориоза (бяла ръжда) и кафяво гниене. Ефикасни фунгициди срещу цилиндропориозата са: Сигнум ВГ- 30г/дка, Скор 250 ЕК – 0,03%, Силит 40 СК - 0,15%, Делан 700 ВДГ- 0,05% и Флинт макс ВГ- 30г/дка.

При чести превалявания през периода на зреене на плодовете и наличие на силна зараза от кафяво гниене се налага да се проведе едно или две пръскания срещу него с: Сигнум ВГ – 30г/дка, Хорус 50 ВГ – 0,045%, Пролектус 50 ВГ - 80 г/дка, Суич 62,5 ВГ - 72 г/дка и Луна експирианс – 50 мл/дка. Фунгицидът Сигнум ВГ е ефикасен и срещу цилиндроспориозата, затова се препоръчва за едновременно борба срещу двете болести при второто следсъфтежно пръскане при черешата и вишната.

Много важно е при последното пръскане срещу кафявото гниене да се спази карантинният срок.

Кафяво гниене по черешата

През май е необходимо да се вземат мерки и срещу напукването на плодовете на черешата, което е причина и за нападение от причинителите на гниене. Има данни от различни страни, където напукването е проблем, е, че пръскането с CaCl_2 намалява процента на напуканите плодове.

Обикновено се препоръчва през периода на зазряване на плодовете да се проведат три третириания с 0,5% CaCl_2 . Препоръчват се и листни торове, съдържащи калций.

Провеждат се 3-4 третириания, като първото се прави около 8 седмици преди беритбата.

В редица европейски страни и САЩ срещу напукването се пръска и с:

RainGard - този препарат съдържа мастни киселини, растителни естери, емулгатори и вода. При прилагането му той образува филм върху кожицата на плодовете, който е бариера за навлизането на дъждовна вода и по този начин предпазва от напукване. Препоръчват се 4-5 пръскания, като първото се прави при „избистряне“ на плодовете или при оцветяването им в сламестожълт цвят, а останалите в интервал от 7-10 дни. Установено е, че този препарат намалява напукването с 50%.

SureSeal - кополимер на стеаринова киселина, целулоза и калции, който образува биофилм върху черешовите плодове и ги предпазва от напукване. Препоръчва се двукратно пръскане - 4 и 2 седмици преди беритбата.

При сливата през този период се пръска срещу кафявото гниене с фунгицидите: Дифкор 250 ЕК – 20 мл/дка, Каптан 80 ВГ – 150-180 г/дка, Хорус 50 ВГ – 0,045%, Геокс - 40-60 г/дка. Срещу ръждата е одобрен Сигнум ВГ – 45г/дка, който е ефикасен и срещу кафявото гниене.

Сачмянка по праскова

При прасковата пръсканията са насочени срещу брашнеста мана, сачмянка и кафяво гниене. Срещу брашнестата мана се използва един от фунгицидите: Скор 250 ЕК – 0,02%, Луна експирианс – 50 мл/дка, Топаз 100 ЕК – 0,03%, Тиовит джет 80 ВГ – 600г/дка. За борба срещу кафявото гниене се пръска с Делан 700 ВДГ – 0,05%, Хорус 50ВГ – 0,045% или Луна експирианс – 63-75мл/дка.

Кайсиевите насаждения се третират срещу кафяво гниене и гномония. Срещу кафявото гниене се използва един от фунгицидите: Дифкор 250 СК – 20мл/дка, Каптан 80 ВГ - 150-180г/дка, Хорус 50 ВГ – 0,045%, Делан 700 ВДГ – 0,05%, Луна експирианс - 63-75мл/дка, Сигнум – 60-75г/дка, от които Делан 700 ВДГ и Сигнум са ефикасни и срещу гномонията.

При малината пръсканията са насочени срещу дидимела, антракноза, засъхване основите на летораслите/лептосфериоза/, сиво гниене. Използва се един от фунгицидите: Дитан М 45 – 0,2%, Косайд 200 ВГ – 0,12%, Фунгуран ОН 50 ВП – 0,15% и Купросейт голд М – 0,15%.

Ягодовите насаждения през май се пръскат срещу сиво гниене и брашнеста мана. Срещу сивото гниене се използва един от фунгицидите: Авалон - 200 мл/дка, Суич 62,5ВГ – 100 г/дка, Сигнум ВГ – 75 г/дка, Каптан – 150 г/дка, Пролектус 50 ВГ – 80-120 г/дка, Луна сенсейшън - 60-80 мл/дка, Таедро - 18,5-37 г/дка. За опазване на ягодата от брашнеста мана се пръска с един от одобрените фунгициди:

Цидели топ ДК -100 мл/дка, Ортива топ СК – 100 мл/дка, Тиовит джет 80ВГ – 500 г/дка, Топаз ЕК - 50 мл/дка. Цидели топ ДК - 100 мл/дка и Борда микс - 375-500 г/дка са ефикасни срещу белите листни петна.

НЕПРИЯТЕЛИ

Листни въшки

Листни въшки

Листните въшки продължават вредната си дейност. Те смучат сок, инжектират слюнка съдържаща растежни регулатори, вследствие на което причиняват по-слабо или по-силно завиване и деформиране на нападените части. При силно нападение повредените листа изсъхват и окапват, леторастите се изкривяват и изостават в развитието си, а плодовете остават дребни и деформирани.

Някои видове отделят обилно количество „медена роса“, върху която се развиват чернилни гъбички и пренасят вирусни болести по растенията, което увеличава още повече вредната им дейност.

Борбата с листните въшки се провежда на база на мониторинг.

Контрол: Третира се при ПИВ:

- Ябълки, круши, сливи - 10-15 бр./колонии на 100 летораста;
- Череша, вишни - 10% нападени летораста;

Разрешени са следните продукти за растителна защита: а.в. тебуфенпирад - Ширудо 25 г/дка; а.в. флониамид - Тепеки 14 г/дка, Афинто 14 г/дка, Хиноде 14 г/дка; а.в. пиретрини - Абанто 75 мл/дка, Крисант ЕК 75 мл/дка, Натюр Брейкър 75 мл/дка, Пирегард 75 мл/дка за кайсии, праскови, сливи и череша; а.в. флупирадифулон - Сиванто Прайм 90 мл/дка за ябълки и круши, а.в. спиротетрамат - Мовенто 100 СК 0,075-0,12% за ябълки и круши и 0,075-0,1% за кайсий, праскови, сливи и череша; а.в. сулфоксафлор - Клоузър 120 СК 20-40 мл/дка за ябълки, круши, дюли, праскови и череша; а.в. азадирахтин - Ойкос 100-150 мл/дка, Ниимик тен 260-390 мл/дка за ябълки.

Семкови овощни видове

Ябълка

Ябълков плодов червей

Ябълков плодов червей

През май пеперудите от първо поколение започват да снасят яйцата си, като предпочитат гладки повърхности - горната страна на листата (през този период плодовете са силно окосмени). Яйцата се снасят поединично, с предпочитание по връхните части на короната. След излюпването си гъсеници пълзят и търсят подходящо място за вгризване. Най-често се вгризват там където се допират плод до плод или лист до плод. След като навлезе в плода, гъсеницата прави ход в месестата част, прониква в семенната кутийка и се храни със семената. В резултат на повредата плодовете опадат преждевременно.

Контрол: Химично третиране се извършва в началото на яйцеснасяне с хормонални инсектициди и срещу гъсениците преди вгризване в плодовете.

Праг на икономическа вредност (ПИВ) - 3-5 бр./уловка/седмица.

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. спинеторам - Делегат 250 ВГ 30 г/дка; а.в. хлорантранилипрол - Кораген 20 СК 16-30 г/дка, Волиам 16-30 мл/дка; а.в. циперметрин - Циперфор 100 ЕК 30 мл/дка, Шерпа 100 ЕК 30 мл/дка, Афикар 100 ЕК 30 мл/дка, Ефциметрин 10 ЕК 30 мл/дка; а.в. емаектин бензоат - Афърм опти 200 г/дка; а.в. спинозад - Синейс 480 СК 20-30 мл/100 л. вода; а.в. Грануловирус – CpGV-V22 3 x 10¹³ гранули/литър - Мадекс твин 10 мл/дка;

Кръгломинаращ молец

Пеперудите от зимуващото поколение се появяват през втората половина на май и скоро след появата им снасят яйцата си. Излюпените гъсеници навлизат в паренхимната тъкан на листата, с който се хранят, непосредствено под снесеното яйце, където образуват кръгла мина. Напълно развитите гъсеници прогризват кръгъл отвор от долната страна на листа, спускат по копринена нишка и какавидират в бяло пашкулче по листата, в пукнатините на клоните и ствола.

Контрол: Химичен контрол се провежда в началото на излюпване на гъсениците.

ПИВ: във фенофаза „формиране на завърза“ и „нарастване на плодовете“ - 2-3 броя яйца и мини на лист.

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. хлорантранилипрол - Кораген 20 СК 16-30 г/дка, Волиам 16-30 мл/дка; а.в. емаектин бензоат - Афърм опти 200 г/дка; а.в. циперметрин - Циперфор 100 ЕК 30 мл/дка, Шерпа 100 ЕК 30 мл/дка, Афикар 100 ЕК 30 мл/дка, Ефциметрин 10 ЕК 30 мл/дка, а.в. хлорантранилипрол 45 г/л + абамектин 18 г/л - Волиам тарго 063СК 75мл/дка и др.

Круша

Обикновена крушова листна бълха

В началото на май се появяват бълхите. Възрастните и ларвите смучат сок от пъпките и листата, обилно отделят медена роса, леторастите почерняват и пренасят микоплазмена болест, в резултат на която крушовите дръвчета изсъхват и загиват.

Контрол: Химичен контрол се води срещу възрастни и ларви. ПИВ: във фенофаза разпукване на пъпките зелен конус - „миши уши” - 2-3 бр./100 пъпки; бутонизация - ларви и възрастни 2-3 % заселени розетки.

Разрешени продукти за растителна защита: а. в. тебуфенпират - Ширудо 25 г/дка; а.в. спиротетрамат - Мовенто 100 СК 0,12-0,15%; а.в. спинозад – Синейс 480 СК 30-35 мл/100 л. вода, а.в. хлорантранилипрол 45 г/л + абамектин 18 г/л - Волиам тарго 063СК 75мл/дка.

Калифорнийска щитоносна въшка

През май се появяват ларвите от първо поколение. Те заедно с възрастните женски смучат сок от клоните, клонките, плодовете и по-рядко от листата. По плодовете се появяват червени, кръгли петънца, като в средата им се забелязва щитчето на въшката.

Контрол: Контролът е насочен срещу младите ларви, преди образуването на щитче при **ПИВ:** 0,5 бр. ларви на еднометрова клонка или 2-3% нападнати плодове.

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. сулфоксафлор - Клоузър 120 СК 40 мл/дка.

Червен овощен акар

Червен овощен акар

За овощните култури червеният овощен акар е икономически важен вид. През май вредят ларвите, нимфите и възрастните, като смучат сок предимно от долната страна на листата. Вследствие на повредата, хлорофилът в листата намалява и те придобиват мозаечен вид.

Контрол: Химичен контрол, *във фенофаза „формиране на завръза”, „нарастване на плодовете се провежда при ПИВ: 3-4 бр./подвижни форми на лист.*

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. абамектин 18 г/л. - Вертимек 018 ЕК 100 мл/дка при ябълка, а.в. хлорантранилипрол 45 г/л + абамектин 18 г/л - Волиам тарго 063СК 75мл/дка, а.в. хекситазокс 31.2 г/л + фенпироксимат 62.4 г/л - Нисоран плюс 120мл/дка.

Костилкови овощни видове

Череша

Черешова муха

Черешова муха

Тя е икономически най-важният неприятел по черешата. Летежът на мухите започва в началото на май. Женските снасят яйцата си в зазряващите плодове. Вреди ларвата, която се храни с месестата част на плода. Повредените плодове потъмняват, загиват и хлътват в мястото на повредата.

Контрол: Химичният контрол с черешовата муха се провежда срещу възрастните преди да снасят яйцата си, ориентировъчно 10-12 дни след началото на летеж. За мониторинг могат да се използват жълти лепливи плоскости и уловки тип “Ребел”.

Разрешените продукти за растителна защита: Няма регистрирани инсектициди, може да се използват следните препарати: а.в. циперметрин - Циперфор 100 ЕК 30 мл/дка, Шерпа 100 ЕК 30 мл/дка, Афикар 100 ЕК 30 мл/дка, Ефциметрин 10 ЕК 30 мл/дка; а.в. спинозад - Синейс 480 СК 20мл/дка.

Сливи

Сливов плодов червей

През месец май продължава летежа на пеперудите от първо поколение. Женските снасят яйцата си по плодчетата. Гъсениците се излюпват една седмица след снасянето, вгризват се и се хранят с месестата част на плода, като дълбае ходове, насочени към дръжката. Повредените плодове

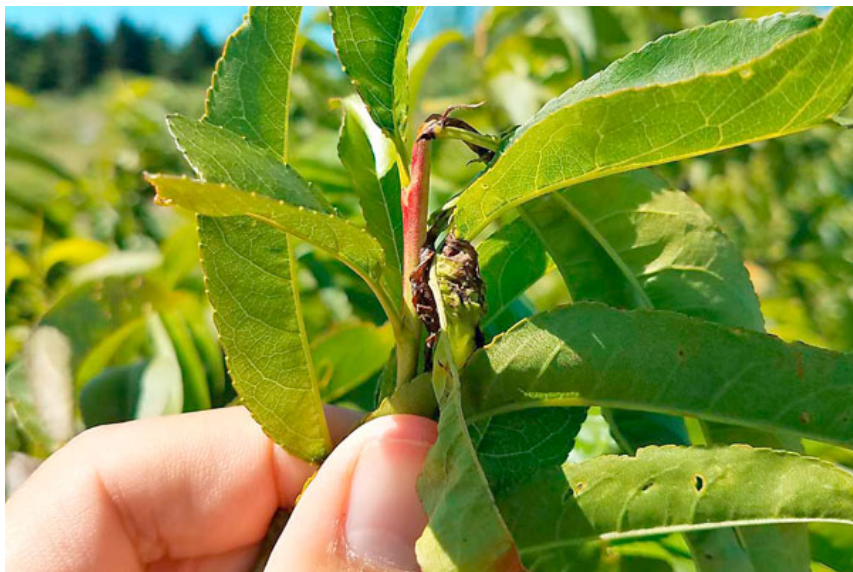
престават на нарастват, придобиват виолетов оттенък и окапват заедно с гъсениците

Контрол: Химично третиране се извършва в началото на яйцеснасяне с хормонални инсектициди и срещу гъсениците преди вгризване в плодовете.

Пив за първо поколение: 2-3 бр. пеперуди./уловка/седмица или 1 – 1,5 % пресни вгризвания.

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. спинеторам - Делегат 250 ВГ 30 г/дка; а.в. хлорантранилипрол - Кораген 20 СК 16-30 г/дка, Волиам 16-30 мл/дка; а.в. емаектин бензоат - Афърм опти 250 г/дка.

Праскови

Повреди, нанесени от ичточен плодов червей

Източен плодов червей

Летежът и яйценосният период, на първо поколение, продължава до края на май. Женските снасят яйцата си поединично, по долната страна на листата и по младите леторасти. Вредят гъсениците, които причиняват червясвояна на плодовете и минирание на върховете на леторастите. Повредите са сходни с тези причинени от гъсениците на прасковения клонков молец.

Контрол: Химично третиране се извършва в началото на яйцеснасяне с хормонални инсектициди и срещу гъсениците преди вгризване в плодовете.

Пив:

- млади градини – 1-1,5% нападнати клонки;
- плододаващи градини - 1,5% повредени леторасти и плодове

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. спинеторам - Делегат 250 ВГ 30 г/дка; хлорантранилипрол - Кораген 20 СК 16-30 г/дка, Волиам 16-30 мл/дка; а.в. хлорантранилипрол 45 г/л + абамектин 18 г/л - Волиам тарго 063СК 75мл/дка; а.в. емаектин бензоат - Афърм опти 200-225 г/дка; Грануловирус – CpGV-V22 3 x 10¹³ гранули/литър - Мадекс твин 10 мл/дка.

Прасковен (клонков) молец

През месец май започва летежа на пеперудите от първо поколение. Женските снасят яйцата си по леторастите, плодовете и листата. Повредите по леторастите се състоят в тунелиране на върхната им част, в резултат на което те изсъхват.

Контрол: При достигане на **ПИБ**: 3% *повредени леторасти и плодове от гъсеницата.*

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. хлорантранилипрол - Кораген 20 СК 16-30 г/дка, Волиам 16-30 мл/дка; а.в. хлорантранилипрол 45 г/л + абамектин 18 г/л - Волиам тарго 063СК 75мл/дка; а.в. спинозад - Синейс 480 СК 20мл/дка.